
Betreft: vergadering van Opinieronde 3
Datum: woensdag 18 april 2012
Tijd: 16.00 uur
Locatie: Kamer van Lelystad, Provinciehuis, Visarenddreef 1 in Lelystad

---

Aanwezig zijn:

De heren P.T.J. Pels (voorzitter), J. de Reus (VVD), J. Kramer (VVD), mevrouw F.J.E. Boode- Groot Nibbelink (PvdA), de heren C.J. Kok (PVV), J. van Wieren (CDA), A. Stuivenberg (SP), M.A. Rijsberman (D66), R.J. Siepel (ChristenUnie), L. Ferdinand (ChristenUnie), J.N. Simonse (SGP), D. Rensema (50 PLUS), mevrouw G. van der Struik (50PLUS) en de heer R. Kalk (Rondegriffier);

Ook aanwezig is:

Lid van Gedeputeerde Staten: de heer L. Verbeek (CdK).

De voorzitter, de heer Pels, opent opinieronde 3 om 16:03 uur en heet een ieder welkom.

16:03 uur Vitale coalities en verbonden partijen

De voorzitter: ter bespreking ligt voor het beoordelingskader vitale coalities en verbonden partijen. Het beoordelingskader is mede op verzoek van PS tot stand gekomen; er zijn een tweetal moties over aangenomen. De voorzitter geeft de portefeuillehouder de gelegenheid om het stuk toe te lichten.

Commissaris Verbeek: er is een presentatie geweest waar een aantal opmerkingen zijn gemaakt, zoals het contact zoeken met Utrecht. Aan de hand van de opmerkingen is de verdere uitwerking ter hand genomen. De commissaris verzoekt de statenleden wat explicieter te reageren op de vraag of de notitie tot besluitvorming in PS moet komen. Het stuk is zo algemeen en breed in de samenwerking, de variatie in het aantal samenwerkingsvormen is dusdanig groot, dat het veel praktischer zou kunnen zijn om te zeggen: in alle gevallen waarin een PS voorstel aan de orde is, daar moet GS zich aan PS verantwoorden over de argumentatie waarom het tot die vorm van samenwerking is gekomen.

Het stuk heeft nu de titel "visie GS op samenwerking". PS zou kunnen zeggen: 'we hebben het besproken en becommentarieerd, wij herkennen ons wel in die visie op samenwerking, maar GS wordt getoetst op het moment dat het aan de orde is'. Er kan ook worden gezegd: 'we maken een visie PS op samenwerking, waardoor het een stuk van PS wordt'.

De commissaris verzoekt de statenleden zich hierover uit te laten.

Voordat de voorzitter het stuk in bespreking geeft, geeft hij een aantal vragen mee:

- Ligt er wat betreft PS een werkbaar instrument voor PS, om inhoud te geven aan de kaderstellende en controlerende rol;
- Is het stuk tegemoetgekomen aan het tweetal moties;
- Is PS van mening dat dit instrument een goed afwegenskader is, een werkbaar instrument;
- Kan PS zich vinden in de bestuursstijl die hierin beschreven staat;
- Kunnen de statenleden aangegeven hoe zij met dit document willen omgaan: vaststellen, of neemt u hier kennis van.

De voorzitter geeft het stuk in bespreking.

Eerste termijn

SGP: de notitie voelt vertrouwd. Zodra je spreekt over vitale coalitie, dan is er koudwatervrees. De SGP wil gedurende het proces, als Staten, invloed kunnen hebben over het hoe, waar GS over moet gaan. De fractie voelt zich ongemakkelijk over hetgeen hierover in de notitie is opgenomen. Vitale coalitie werkt alleen als er een wederzijdse belang is. Vitale coalities, daar kan de SGP op zich wel achter staan.

De fractie vindt dat er recht is gedaan aan de twee moties. De SGP vindt het een werkbaar instrument, maar heel zwart wit. In de praktijk kan het ook om een variant gaan.

VVD: je kunt zien dat er met de discussie van de vorige keer iets is gedaan in deze nota. Het is goed dat de checklist er komt en om in de checklist de verschillende fases van samenwerking te plaatsen. In deze nota ligt volgens de VVD fractie nog altijd de nadruk op een proces beschrijving. Het is niet een nota waarin

duidelijk wordt hoe er wordt gemonitord en gestuurd op de prestaties. Om deze conceptnota als beoordelingskader of afwegingskader te gebruiken blijft erg kwalitatief, zeker als het om grote projecten gaat. Het is meer een inventarisering. Als je kijkt naar de vragen worden vaak de juiste vragen gesteld, maar als je ze wilt gebruiken om een beoordeling te maken zouden ze explicieter gesteld moeten worden. Er zitten ook weinig gedachten over evaluatie momenten in. De PC cyclus wordt niet echt expliciet gemaakt. Het stuk integriteit is wettelijk één punt. Explicieeter zouden oud bestuurders van de provincie plaats kunnen nemen in het bestuur van de coalitiepartner. Wil je dat? Kun je met een partner een coöperatieve vitale coalitie aangaan op één onderwerp als je een subsidie relatie hebt met een ander? In de hele nota vraag je, je af of er sprake is van belangenverstrengeling.

Het blijft de VVD opvallen dat er in de selectie keuze van samenwerkingspartners niet echt omschreven is hoe je dit doet. Is er bijvoorbeeld sprake van openbare inschrijving? In een afwegings of beoordelingskader moet je weten wanneer je wat doet.

Als de VVD naar de risico analyse kijkt dan ziet de fractie daar hetzelfde. De ruimtelijke omvang, de tijdsduur van zo'n project, het belang van de provincie versus het belang van de private organisatie is bepalen hoe je met zo'n project verdergaat, hoe dat aangestuurd dient te worden en hoe de Staten daarover geïnformeerd willen worden. Voor de VVD is het denkbaar dat je net zoals met subsidies bepaalde controle grenzen aanbrengt. De specifieke rol van de provincie als beleidsmaker moet duidelijk zijn. Er is een verschil in het beleid maken en het beleid uitvoeren. In principe is een coalitiepartner een uitvoeringspartner, wat niet door elkaar moet gaan lopen.

Er wordt van uitgegaan dat er met een vitale coalitiepartner gezamenlijke doelen zijn, er een prettige samenwerking is en je min of meer gezamenlijke doelen hebt. In een project kan dat echter op een bepaald moment verschillen, kijk bijvoorbeeld naar Oostvaarderswold. In het ergste geval kan er onenigheid ontstaan. Daar dienen scenario's voor te zijn hoe hiermee om te gaan. Voor verschillende groottes, verschillende aanpak.

Conclusie: de notitie is niet smart genoeg. Wel is de juiste richting ingeslagen. De checklist zou uitgebreid kunnen worden. Aan de moties is nog niet volledig voldaan, want het is nog niet een afwegingskader. SGP: is de VVD in staat om voorbeelden te geven van: dit was onze vitale coalitiepartner. In hoeverre heeft de coalitie de vrijheid om het doel uit te voeren, waarbij de provincie het beleid maakt en PS de mogelijkheid heeft om in te grijpen.

VVD: je kunt je voorstellen dat je in een project op een goed moment, doordat er bijvoorbeeld geen middelen meer zijn of dat je gezamenlijk middelen moet opbrengen, je het niet eens wordt over wie welke middelen opbrengt. Dat kan een groot verschil in inzicht zijn. Op het moment dat je dat niet kunt oplossen, dan zijn er nog maar twee wegen te gaan. Als provincie heb je als overheid middelen waar je iets mee kunt doen, of je gaat naar de rechter.

De voorzitter: de VVD zegt dus dat zij de mogelijkheden in het beoordelingskader mist.

VVD: je moet daar rekening mee houden van: hoe ga je met onenigheid om. Dat zou in het beoordelingskader opgenomen kunnen worden. Als provincie zou je bij een project de mogelijkheid open moeten houden om met de middelen die je hebt je doel te bereiken.

De voorzitter: hoe zou de VVD met dit stuk in de procedure verder willen gaan?

VVD: het stuk zou van inventarisatiekader, wat het nu is, naar een beoordelingskader gebracht moeten worden. Dit vereist een aanscherping van de checklist. Dit is geen afwegingskader.

PVV: het beoordelingskader is een uitwerking van de visie nota. Je zou kunnen zeggen dat het uitwerkingskader te concretiseren is.

VVD: dat klopt. In die zin kan de VVD met het stuk verder.

D66 vindt het een prima stuk. Het komt voor een belangrijk deel de moties tegemoet. Om hier als PS niet perse besluitvorming over te doen, daar kan de fractie zich in vinden. De status van dit stuk, dit zien als een mededeling van: GS aan PS, hoe zij hiermee om willen gaan. Daarmee heeft het op dit moment onvoldoende status.

Het is een heel theoretisch stuk. Er zijn veel bestuurskundige regels die je kunt hebben als je met vitale coalities gaat werken. De stappen zijn wat rechtlijnig. Er wordt een scala geschetst van iets wat de provincie zelf doet, tot een samenwerkingsverband en een aantal stappen daartussen. Als je kijkt naar hetgeen er beschreven is, dan wordt er verwezen naar de taken van de provincie zelf, terwijl het naar het idee van de D66 ook vaak gaat om taken die je samen met andere partijen zou kunnen uitvoeren, oppakken of beleid voor zou kunnen maken. Er zijn wat startnotities langsgekomen waarbij D66 heeft geconstateerd dat deze vaak intern gericht zijn. Dit, terwijl er in Flevoland legio partijen zijn die bij het

opstellen en uitvoeren van beleid een waardevolle bijdrage kunnen leveren. Je zou goed kunnen samenwerken met andere partijen.

D66 kan goed meevoelen met hetgeen de VVD zei over de concreetheid en het expliciet maken van het beoordelingskader. D66 staat hier wel iets anders in. Als je losse contacten hebt kunnen die misgaan en moet je misschien machtsmiddelen achter de hand hebben, dan heb je naar het idee van D66 het verkeerde samenwerkingsverband gekozen. D66 zou juist als basis vertrouwen willen kiezen, een positieve insteek. Dat betekent dat je zorgvuldig om moet gaan met welke samenwerkingsvorm je kiest.

PVV: gaat het D66 om het formuleren van spelregels?

D66: Ja, op het moment dat je kiest voor samenwerken hoort daarbij dat je misschien op iets anders uitkomt dan dat je als provincie zelf van tevoren in gedachten had. Dat moet je accepteren. Als het op een bepaald moment niet acceptabel is, dan moet je niet kiezen voor die vorm van samenwerking. Daarbij heb je het over spelregels. Spelregels die niet alleen gaan over hoe je samenwerking vormgeeft, maar ook dat je op dat moment ook kiest voor welke vorm van vitale coalitie. Het betekent dat je heel kritisch moet zijn over welke vorm je kiest. Als je het heel belangrijk vindt dat er een bepaald resultaat uitkomt, dan moet je niet een los samenwerkingsverband kiezen.

Het is een prima stuk. In de bijgaande brief wordt verwezen naar de schriftelijke vragen die zijn gesteld over vitale coalities. Er wordt opgemerkt dat in dit stuk voor een belangrijk deel de vragen zijn beantwoord. D66 ziet in dit stuk helemaal geen antwoord op haar vragen. Er is concreet gevraagd naar welke vitale coalities er zijn, welke zouden moeten worden ingericht en welke vorm er bij al die vitale coalities hoort. D66 wil de vragen schriftelijk beantwoord zien worden.

PvdA: het is een theoretische nota, een beschrijving over welke visie je wilt hebben op de samenwerking als overheid met andere partijen. De nota ademt de sfeer van: als overheid kunnen wij het niet alleen, wat de PvdA onderschrijft. Maatschappelijke partijen, commercieel of niet, kunnen veel bijdragen aan de samenleving en hebben een input te leveren als het gaat om beleidsontwikkeling. De PvdA is het met de VVD eens dat je als provincie zelf beleid bepaalt, maar in de voorloper daarop en in een samenwerkingsverband bereid je dat samen voor en neem je een open luisterende houding aan. De hele notitie ademt een sfeer van: je moet wat durven en vertrouwen kunnen geven. Dit spreekt de PvdA aan. Dit is een meerwaarde ten opzichte van de meer lineaire verticale verhoudingen die men gewend is. Dit wil niet zeggen dat een horizontale altijd beter is. Het is een goede vorm naast hetgeen men kent. Per keer moet je goed kiezen welke het beste past. De PvdA is het met de VVD eens dat dit nog niet een beslisboom of afwegingskader is. Je kunt de instrumenten er goed uit halen, waar paragraaf twee de meest concrete is. Het moet een selectie worden gemaakt, zonder dat je alles dicht timmert. Doelmatigheid en doeltreffendheid zijn daarin heel belangrijke begrippen, welke in deze nota niet altijd complementair worden gebruikt. De definitie vitale coalities komt er ook niet heel goed uit. Een belangrijk punt uit deze nota is een belangrijk hulpmiddel, de rolduidelijkheid.

De moties: de PvdA vindt dat deze een belangrijk deel zijn verwerkt. Het instrument kan er vanaf geleid worden. Het instrument kan ter besluitvorming aan PS worden voorgelegd, met dit als belangrijke onderlegger. De suggestie van de commissaris om een paar voorstellen te beschrijven wat er met deze onderlegger gebeurd is, lijkt goed.

De ChristenUnie vindt het een waardevol stuk om mee verder te gaan. De fractie wil graag vitale coalities in de provincie hebben, waarbij dit stuk een goede aanzet is. Maar, dit stuk maakt ook duidelijk dat de vitale coalities een andere houding vragen van de Staten. Het vraagt om een open houding, vertrouwen geven, waarbij spanning kan ontstaan in de rol die de Staten dient te vervullen, de kaderstellende rol van de provincie. Je ziet het ook in het beoordelingskader, waarbij in de eerste fase de Staten geen actieve rol heeft. Je moet met openheid en vertrouwen de partners tegemoet treden, je moet durf en moed tonen en je moet laten zien dat je de ruimte geeft, maar niet dat je alles vooraf dicht timmert om ervoor te zorgen dat je in een later stadium de controle goed kan uitvoeren. Als je de kaderstekkende rol echt handen en voeten wilt geven, dan is een vitale coalitie mogelijk niet de juiste samenwerkingsvorm. Als je, je ondernemend wilt opstellen, kansen zien en risico's durft te nemen, dan zijn vitale coalities die juiste wijze. Het vraagt wellicht een cultuuromslag, een andere wijze van denken als Staten. De discussie zou dan ook moeten gaan over: 'in hoeverre is de Staten hiertoe bereid'.

PVV: pleit de ChristenUnie ervoor om GS ondernemer te laten zijn met publiek geld, zonder dat dit een combinatie moet zijn met een mechaniek waarbij PS kaders stelt, of in ieder geval op toeziet?

Welke principiële opstelling kiest de ChristenUnie?

ChristenUnie: PS heeft bepaalde taken en rollen te vervullen. Er ligt een visie stuk voor waarin de spanning nog niet echt wordt opgelost. De fractie geeft aan dat met name in de voorbereidende fase, waar je als PS stevige kaders kunnen stellen, vitale coalities drempels kunnen opwerpen voor samenwerking.

PVV: GS heeft een aanzet gegeven tot een rolverdeling in bepaalde situaties en de rol welke PS daarin zou kunnen spelen. Is dit voor de ChristenUnie een voldoende rol voor PS, zeker daar waar het gaat om vitale coalities.

De ChristenUnie geeft aan, dat wordt aangegeven welke rol de Staten heeft en duidelijk wordt dat er een spanning is tussen een goede invulling van die rol en het gebruikmaken van vitale coalitie. De spanning wordt niet beantwoord in het visie stuk. De fractie hoopt dat PS tot de conclusie komt dat er geïnvesteerd moet worden om dit helder te krijgen.

PvdA: kan de ChristenUnie zich voorstellen dat PS kaders stelt, het doel wat men wil bereiken en dat vervolgens een college van GS met partners dat gaat invullen, waarna het plan wordt voorgelegd aan PS. Kan de ChristenUnie zich zoiets dergelijks ook met vitale coalities voorstellen?

De ChristenUnie kan zich dat wel voorstellen. In dit stuk, als je uitgaat van de basis, wordt deze mogelijkheid niet echt onderschreven.

Als je kijkt naar de voorwaarden, dan moeten de ambtelijke ondersteuning op de dusdanige wijze worden ingericht om een dergelijke manier van samenwerken mogelijk te maken.

PVV: de discussie is al eerder langsgesproken, in de vorm van een panoramaronde. Wat in het hele verhaal centraal staat is de visie nota van GS: vitale coalities, een bestuursstijl die creativiteit vraagt van haar partners, waar een strak afwegingskader minder past. De eerste impressie van de PVV is, dat er voortdurend afgedongen wordt op de rol van provinciale staten, de rol die zij zou kunnen en moeten hebben. GS probeert alle mogelijke werkruimte te creëren, te claimen, om maximale vrijheid te hebben om dit soort vitale coalities uit te voeren. In de opinie van de PVV fractie staat dit haaks op de sturingstaken van PS. De invloed van PS en GS raakt steeds verder op afstand. De fractie heeft fundamenteel bezwaar tegen deze visie, temeer daar de uitwerking van het beoordelingskader navenant is. De rol van PS is in het hele verhaal ten principale in het geding.

PvdA: kan de PVV dit onderbouwen, waar is de indruk op gebaseerd?

PVV: de PVV citeert een aantal stukken uit de nota. 'Het onderscheid tussen wat en hoe letterlijk ontstaat goed bestuur en is het resultaat gegarandeerd'. Met deze benadering heeft de PVV moeite, het is een wat simplistisch benadering. Daarbij betreft de PVV de onhandige pogingen om een definitie te geven van vitale coalities.

De PVV geeft een aantal voorbeelden:

- Naar de mening van de fractie moet PS haar rol goed waar kunnen maken. Er zijn vier fasen van uitwerking van de bestuursfunctie. De rol van PS zou in vorige fasen versterkt moeten worden. In de overgang van fase twee naar fase drie moet een definitieve keuze gemaakt worden, een cruciale fase. Juist op dat vlak komt PS onvoldoende uit de verf. Fase vier, als je dit in een grotere context plaatst van de jaarrekening waarbij het risicoprofiel zwaar toeneemt, het weerstandsvermogen inkrimpt en als je deze discussie daar dan bij betreft, de opmerking in het beoordelingskader erg mager is.

- De overgang van fase één naar fase twee: college overweegt de betrokkenheid van PS. Hoe en wat?

- Fase twee: in uitzonderingen kan PS betrokken worden bij deze ontwikkelingsfase. Dit is een uitermate open formulering waarbij de PVV niet overtuigd is van het feit of PS daadwerkelijk aan bod komt.

Zo staat deze nota vol van dit soort teksten: het kan, het zou kunnen. Als je vertrouwen wilt hebben, dan hoort daar een set duidelijke spelregels bij. Als dit stuk enige status zou moeten krijgen bij het beoordelingskader op basis van de gecombineerde visie van GS, dan moet daar in ieder geval de rol van PS heel pregnant aangescherpt en expliciet aangegeven worden.

D66: zoals de PVV aangeeft is het zeer belangrijk om goed te kiezen in welke situaties je kiest voor een bepaalde coalitie en in welke situatie je kiest voor een ander instrument. Als je gaat samenwerken, is in alle gevallen het idee, dat je het samen bereikt. Dat is meer dan als je dat in je eentje had gedaan. Op het moment dat je dat proces ingaat betekent dat hetgeen je in je eentje had bedacht iets anders is dan uit het samenwerkingsresultaat komt. Dit betekent volgens D66 dat PS niet op voorhand vast kan stellen wat er uit het proces moet komen.

Wanneer je kiest voor zo'n proces, dan kan het alleen in die situaties zijn waarin je onzekerheid accepteert. Als je onzekerheid accepteert, dan betekent dit dat je van tevoren niet als PS vast kunt stellen hoe het eindresultaat eruit moet zien. Je zult een ander soort van bagage aan GS moet geven om mee op stap te gaan. Je zult het op een kwalitatieve manier moeten aangeven, zodat GS bij de

verschillende fasen overgangen bij PS terug kan komen om te checken of de voortgang nog altijd in overeenstemming is.

Het gaat de PVV er niet zozeer om de eindresultaten van tevoren vast te leggen, maar dat het proces kwalitatief goed wordt ingericht waarbij PS haar rol krijgt die zij moed hebben, wat de basis moet zijn voor het vertrouwen welke je op die manier met elkaar afspreekt. Het moet geen losse handleiding zijn waarbij PS achteraf geconsulteerd moet worden.

De PvdA is het met de laatste conclusie van de PVV eens. De PvdA leest echter dat PS de kaders stelt in de zin van 'wat willen we bereiken', dat PS gehoord wordt over de vraag 'zou hier een vitale coalitie een goed instrument zijn'. Dan geeft PS ruimte om in goed overleg in een open houding, als GS met partner uit te werken. In de P&C cyclus wordt PS geïnformeerd over de voortgang en de stand van zaken. Een businessplan zal ter goedkeuring aan PS worden voorgelegd, alsmede de resultaten. Consolidatie en beheer zouden nog wel iets sterker geaccentueerd mogen worden. De PvdA vindt dat op deze wijze niet getornd wordt aan de taken van PS.

De PVV citeert van pagina zeven: "deze samenwerkingsvormen zijn fluïde". Er staat letterlijk: "dit is haar kracht, maar ook haar sterkte". Vertrouwen is goed, maar er moet voorkomen worden dat zwakte uiteindelijk resulteert in eindresultaten die PS van tevoren niet heeft willen zien aankomen.

Ook dat is de PvdA met de PVV eens. De vraag is echter of je iets aandurft. Als de PvdA fractie de PVV hoort, dan is de wens om alles van tevoren dicht te timmeren sterker dan te zien of er mogelijkheden in de samenleving zijn buiten hetgeen je nu als overheid kunt.

De PVV denkt dat er voldoende voorbeelden uit het verleden zijn waarbij de fractie dit vertrouwen niet heeft. Als je kijkt naar het hele IFA gebeuren, de evaluatie, dan is dit voor de PVV niet een basis om op die wijze door te gaan. Bovendien is het beoordelingskader door GS zelf opgesteld, ter beoordeling door PS. Wat vindt PS hier letterlijk van, waar wil PS bij betrokken zijn en op welke wijze. De PVV hoort de PvdA hier geen antwoord op geven.

De PvdA heeft dit zojuist geschetst.

De SP bedankt GS voor de visie en het beoordelingskader. De Socialistische Partij is niet direct tegen vitale coalities. Het maatschappelijk belang moet heel duidelijk zijn. De kaderstellende en controlerende rol van PS mag daarbij niet in het geding komen. De maatschappij leert bijna dagelijks dat vertrouwen goed is, maar controle nog altijd onontbeerlijk blijft, ook in Flevoland. Dit moet verankerd zijn in het stuk dat gebruikt kan worden om zowel samenwerking op andere gronden dan vitale coalities te realiseren, waarbij de mogelijkheid om de markt mede gestalte te geven aan de taakstelling van de provincie zeker een mogelijkheid moet zijn.

Het CDA vindt het een lastig stuk. Volgens de fractie voldoet het niet aan hetgeen er in de moties gevraagd is. Als provincie heb je de taak om kaders te stellen en te controleren. Als je de ontwikkelingen in de provincie mogelijk wilt maken dan moet je smart formuleren wat je nu precies wilt, wat betekent dat je goed je kaders moet stellen en op basis daarvan, als je terug gerapporteerd wordt, goed moet kunnen controleren. Wat je als provincie als doelstelling wilt bereiken kan je zelf doen en soms heb je daar ook anderen bij nodig. Daar ging het om, ook in het kader van de vitale coalities, wat door het college akkoord heengaat. De VVD fractie heeft toen een motie opgesteld, welke staten breed is aangenomen: hoe beoordeel je of je met een vitale coalitie doorgaat. Daar moeten kaders voor opgesteld worden, dat moet je beoordelen en dat moet je achteraf kunnen verantwoorden. Naar de mening van de VVD voldoet hetgeen er voorligt niet aan wat er in de motie gevraagd is. De rol die provinciale staten heeft is hier onvoldoende in, los van het vertrouwen dat je in het college en de partners dient te hebben. Provinciale staten is verplicht om met betrekking tot vitale coalities aan te geven welke kaders je aan het college meegeeft, waar aan voldaan moet worden en hoe wordt er teruggekoppeld. Verantwoording is de taak van provinciale staten. De VVD ziet dit niet voldoende terug in de nota.

De voorzitter concludeert dat er geen andere fracties zijn die iets willen inbrengen in de eerste termijn. De voorzitter concludeert dat de fracties met betrekking tot vitale coalities de volgende kanttekeningen plaatsen: de hoeveelheid ruimte die GS daarbij mag hebben en de rol die PS daarbij moet hebben. De vraag is of het stuk hier voldoende kaders voor biedt.

Commissaris Verbeek: er zijn te veel fracties die uitspreken 'dit is voor mij niet wat ik ervan had verwacht'. De commissaris accepteert dit. De discussie en de tegenstellingen in de discussie, ook in de eigen discussie, spiegelt en reflecteert. Je kunt vanuit een flink aantal invalshoeken naar dit vraagstuk kijken. Het begin van vitale coalities zit in de eigen coalitievorming. De partijen die de coalitie gevormd hebben, hebben deze term geïntroduceerd in het coalitie programma. De term zit niet standaard in de bureaucratie. Het is een politieke term. De basisgedachte, zoals de commissaris heeft begrepen, in het

coalitieakkoord is dat er wordt gereageerd op de algemene maatschappelijke trend dat de overheid zich moet herbezinnen over haar rol en positie in de samenleving, in samenhang met de terugtrekkende overheid. De overheid denkt opnieuw na op welke terreinen zij actief sturend wil acteren. Het is belangrijk dat er op dat onderwerp iets gebeurt in de samenleving, maar dat hoeft de overheid niet zo nodig zelf te doen, maar neemt dan een meer stimulerende rol. Bij welke onderwerpen zegt de overheid, ik wil mij er eigenlijk in het geheel niet meer mee bemoeien en de samenwerking moet dan maar zelf initiatieven nemen en kan het naar haar eigen inzicht doen, maar de overheid stelt daar ook geen middelen voor beschikbaar. In sommige situaties kan gezegd worden: ik stel daar wel middelen voor beschikbaar, maar de overheid heeft geen enkele ambitie om daar inhoudelijk of bestuurlijk een rol in te hebben. In die variabele heeft de coalitie gedacht en heeft de opdracht aan het college meegegeven. Daar is de term vitale coalitie voor gekomen.

Dit betekent, als je kijkt naar de agenda, die door het coalitieakkoord is bepaald, dat GS zich bij ieder onderwerp de vraag stelt of dit een taak van de overheid is, die in de beleidsvorming en de uitvoering geregisseerd en aangestuurd wordt en zo nodig wordt gecorrigeerd. Er zijn ook zaken waarvan de overheid zegt: ik beschik niet over de middelen om ze tot uitvoering te brengen of ik beschik niet over het wettelijk instrumentarium om het te doen, maar als overheid heb ik grote belangen, ter wille van de kwaliteit van de samenleving, als overheid vindt ik dat er op dat terrein in Flevoland iets moet gebeuren. Er wordt dan gekeken waar er partners zijn. Dat hoeft niet altijd de markt te zijn, maatschappelijke organisaties en zelfs politieke partijen, om het samen mee voor elkaar te krijgen.

Het CDA zou graag een voorbeeld zien van de politieke partijen.

Commissaris Verbeek: als er wordt gekeken naar de afgelopen periode, dan is er met elkaar gezegd: het is ook van belang dat de jongeren betrokken worden bij het politiek bestuur. Kunnen er activiteiten veroorzaakt worden doordat jongeren betrokken worden in het vraagstuk hoe werkt politiek eigenlijk en wat voor standpunten lopen daar. Dan wordt er een beroep gedaan op politieke partijen om de achterban te motiveren daar actief aan mee te doen.

VVD: is dat een vitale coalitie?

Commissaris Verbeek: het zijn vormen van samenwerking. Het moeilijke is, op de vraag hoeveel coalities er op dit moment zijn; vitale coalities is een nieuw ingebrachte term. Als GS kijkt met wie zij allemaal te maken heeft, een vorm van samenwerking of een relatie, dan zijn er tien typen antwoorden. Het zijn er verschrikkelijk veel in allerhande variaties. Tot nu toe heeft de commissaris geen discriminerende definitie. De commissaris heeft zelf sterk het gevoel dat de provincie in een leerproces zit om tot die definitie te komen. GS vraagt zich iedere keer af, bij alle onderwerpen die er langskomen, zijn er in de samenleving partners te vinden die mij daarbij kunnen helpen of aan wie ik het over zou durven laten. Op het moment dat PS de commissaris vraagt om een beoordelingskader te schrijven waarin PS kan toetsen of het proces goed verloopt en of de juiste vragen zijn gesteld, dan loopt de commissaris tegen de enorme breedte van het probleem aan. Het probleem waarvan ook PS etaleert in de reacties, omdat de commissaris nog geen discriminerende definitie heeft gekregen, ook niet van de coalitie. Vooralsnog kijkt de commissaris in de breedte, waarbij hij als GS ervaart dat hij nog aan het zoeken is.

D66: is hetgeen de commissaris beschrijft dit een beetje zelf veroorzaakt door de ontzettend brede definitie van vitale coalities?

Commissaris Verbeek: er wordt erg van mening verschilt over wat een vitale coalitie is. Als de commissaris iedereen wil bedienen moet hij dit in de breedte doen. Als PS zegt: u krijgt van mij de ruimte om fors in te krimpen tot een smalle definitie, dan gaat de commissaris daarover in gesprek met de coalitie, waarna er een andere soort notitie uitkomt.

De voorzitter: de motie ging, naar zijn mening, met name over het onderscheid tussen vitale coalitie aan verbonden partijen. Het beoordelingskader, aanvankelijk bedoeld voor verbonden partijen, was te smal. De voorzitter interpreteert de motie als: 'er moet in die richting gezocht worden'.

Commissaris Verbeek: voor alle duidelijkheid, verbonden partijen heeft een volstrekt wettelijk kader, daar is geen ruimte om een discussie te voeren. De politiek bestuurlijke ruimte zit in vitale coalities. Daar heeft de huidige coalitie van gezegd; GS moet daarmee aan de slag. GS heeft een werkproces op gezet. Op verzoek van de vorige vergadering is een redelijke vragenlijst opgesteld, om te beoordelen of het een handige aanpak is. Tegelijkertijd ziet de commissaris, waardoor de discussie een stuk makkelijker zou kunnen zijn, als je straks concrete gevallen hebt, waarbij er bij de majeure onderwerpen er altijd een startnotitie komt, waarin beschreven wordt hoe het proces gaat verlopen. Daar komt de beslisboom aan de orde. GS zal daarover aan PS verantwoorden hoe ze daarmee is omgegaan. Daar voldoet deze notitie aan. De discussie wordt een stuk makkelijker als er een concreet voorstel voorligt: wij willen een proces in om

tot een vitale coalitie te komen en op dat en dat onderwerp. De commissaris is het niet eens met degenen die hier betoogden dat de rol van PS steeds meer op de achtergrond geraakt. Er liggen afspraken dat er bij majeure onderwerpen altijd een startnotitie komt en daar wordt dit altijd in behandeld. PS kan altijd in haar kaderstellende rol in de startnotitie dingen meegeven. De startnotitie leidt altijd tot een vorm van besluitvorming en leidt altijd in de slotfase tot een voorstel aan PS, de controlerende rol.

CDA: volgens de CDA fractie gaat het in de motie breder je laat andere dingen in samenwerking met een vitale coalitie tot stand brengen en hoe vindt de verantwoording dan plaats?

Commissaris Verbeek is het daarmee eens. De vraag is moeilijk in het algemeen te beantwoorden, maar makkelijk te beantwoorden als je een concreet voorbeeld hebt. Vitale coalities, de commissaris pakt de regeringsaanpak erbij, kan ook betekenen ik wil mij in het geheel niet meer met dat onderwerp bemoeien maar ik snap wel dat het maatschappelijk van belang is, ik laat het over aan die andere partij. Dan is het in de algemene zin een vitale coalitie zonder dat je daar zelf aan deelneemt. Die vorm bestaat ook nog. Het is een keuze die in PS gemaakt moet worden. In die breedte wordt een landelijk over gediscussieerd.

Hoe nu verder? De commissaris is bang, dat als hij met zijn ambtenaren een nieuwe versie gaat schrijven, dat precies dezelfde discussie het gevolg is. De commissaris zou ervoor zijn om met elkaar de keus goed te maken. De keuze om door te discussiëren aan de hand van concrete voorbeelden, of er wordt vanuit de staten een werkgroep gevormd die samen met de commissaris met deze notitie aan de slag gaat om het tot een niveau te brengen waar PS mee uit de voeten kan.

De voorzitter: dit is een concrete suggestie waar men in de tweede termijn op in kan gaan. Een werkgroep vormen om het begrip duidelijker te krijgen en de toezegging dat er bij startnotities wordt ingegaan op het begrip vitale coalities en dat er middels concrete voorbeelden duidelijk wordt gemaakt wat vitale coalities zijn.

Tweede termijn

Het CDA denkt dat het verstandig is om een werkgroep te vormen die daar samen naar kijkt en probeert hier handen en voeten aan te geven. Wat de staten juist wilde, was dat er algemene regels zijn van hoe je bepaalde zaken wilt beoordelen. Wanneer dat per concreet geval gebeurt betekent dat, dat je het heel erg toeschrijft op dat concrete geval. Dat is nu juist niet de bedoeling. Je wilt een zuivere afweging maken van hoe je hier wel of niet mee verder wilt gaan.

De PvdA onderschrijft de uitspraak van het CDA. In de eerste termijn heeft de fractie al gezegd dat de notitie op zich daar een goede basis voor is. De lijstjes staan er in en de vragen moeten een paar keer, per concrete situatie, ingevuld worden. Wat betreft de startnotities, deze zijn veel procesmatiger van aard, terwijl kaders stellen ook over de inhoud gaat. Daar dien je onderscheid in te maken. De PvdA is het eens met deze vervolgstap.

Als D66 de commissaris hoort, dan schetst hij de keuze tussen een onwerkbaar lange lijst of dat er per project een vitale coalitie moet worden benoemd. Vanuit de coalitiepartijen begrijpt de fractie dat hier nog gebieden tussen zitten. Vervolgens zegt de commissaris: vertel wat een vitale coalitie is en kom met een werkgroep.

PVV: dit is de essentie van hetgeen er hier besproken wordt.

D66 kan zich heel goed voorstellen dat de commissaris dat zo stelt. Er is een grote verdeeldheid over hoe je met een vitale coalitie om zou moeten gaan en wat dit is. De fractie zou graag willen horen hoe de partijen die het coalitie programma hebben gemaakt, die een belangrijke rol hebben weggelegd voor vitale coalities, hiervan vinden. D66 was redelijk tevreden met het coalitieakkoord wat er lag.

De voorzitter: de vraag ligt nu voor of de staten collectief, niet voorbehouden aan coalitiepartijen, de behoefte heeft om er zelf een kader voor te maken, waar later een instrumentarium uit voort kan komen.

Commissaris Verbeek: als de teneur is van laat de coalitie maar met een antwoord komen, dan heeft de commissaris daar ook geen bezwaar tegen. De commissaris heeft het niet rigide bedoeld.

Het CDA hoort D66 zeggen: vorm een werkgroep om een definitie te bedenken van vitale coalities. Dat is absoluut niet de bedoeling.

Dit is niet wat D66 bedoeld. D66 is zeer voor een open bestuursstijl en ruimte voor samenwerking en participatie. Een werkgroep om dit te bespreken ziet D66 zitten. D66 aarzelt, omdat er al een jaar lang wordt gesproken over wat vitale coalities nu eigenlijk zijn en hoe daarmee om te gaan. Dit terwijl vitale coalities naar het idee van de fractie heel bewust in het coalitieakkoord zijn opgenomen. Hoe denken de coalitiepartijen hierover en hoe kijken ze hiertegen aan. Is dit wat ze beoogd hadden?

De PvdA hoort verschillen. In het coalitieakkoord is nadrukkelijk voor vitale coalities gekozen om aan te geven dat je het als provinciale overheid niet alleen doet en niet alleen kunt. Andere partijen zijn belangrijk in het verwezenlijken van de doelstellingen. Dat er nog niet helemaal met een schaarje geknipt is waar een vitale coalitie ophoudt en er een lichter samenwerkingsverband begint, dat klopt. Je voelt dat je moet oppassen voor ontwaarding van dit begrip. Het is nog zoeken.

PVV: het gaat erom om de concept notitie handen en voeten te geven en de spelregels af te spreken die men zou moeten betrachten tussen PS en GS. De fractie wil ervoor pleiten om de rol van GS daar goed gestalte in te geven vanuit de taken die PS heeft.

De VVD hoort eigenlijk veel minder verdeeldheid. De accenten op hetgeen gemeenschappelijk is, zijn veel groter. Iedereen stelt vast dat de provincie het niet alleen kan, dat je partners nodig hebt. Iedereen stelt ook vast dat er een zekere kaderstellende sturing voor nodig is. Die sturing is volgens de VVD langs twee componenten te creëren. Welke belangen heb je. Als je minder belang hebt is er waarschijnlijk minder sturing nodig.

De PVV begrijpt dat de discussie toch weer toegaat naar het definiëren van vitale coalities.

VVD: het is niet de bedoeling van de fractie om in deze ronde de definitie van vitale coalities aan te geven en de kaderstelling te bepalen. De VVD ziet een mogelijkheid om in een werkgroep, coalitie of breder, tot de kaderstelling te komen. Het is niet zo vaag als dat het lijkt in deze discussie.

De SP ondersteunt de uitspraak van het CDA. De fractie ziet voordelen in een goede werkgroep die er uiteindelijk voor zorgdraagt dat PS een spoorboekje krijgt die bij startnotities en daar waar vitale coalities aan de orde zijn, duidelijkheid schept.

De PVV kan het voorstel van het CDA, gesteund door de SP, volledig ondersteunen. Je hebt een stevig stel spelregels nodig als het gaat om een vitale coalities.

De ChristenUnie ondersteunt het voorstel van het CDA op het punt van de werkgroep.

De voorzitter concludeert dat men eensgezind is in het feit dat PS hier zelf een actieve rol in heeft. De commissaris stelde voor om een gezamenlijke werkgroep te formeren. Vindt PS dat dit een activiteit van PS is of wil PS het college daarbij betrekken?

Commissaris Verbeek: gezien het werk dat al verricht is wil de commissaris en een aantal ambtenaren, vanuit dat belang graag meedoen om de werkgroep op te starten. Het lijkt verstandig om af te spreken dat iedere fractie intern in beraad gaat en dat in principe vanuit iedere fractie er de gelegenheid is om af te vaardigen. Met name bij de kleine fracties kan de commissaris zich goed voorstellen dat zij dit aan anderen overlaten. Het is een vrije keus. De commissaris stelt voor om half mei te horen wie er vanuit welke fracties meedoen in de werkgroep, zodat er eind mei/begin juni een eerste bijeenkomst ingepland kan worden.

De fracties gaan hiermee akkoord.

De voorzitter: vanuit de griffie komt er een verzoek in de richting van de fracties. De voorzitter bedankt de aanwezigen voor hun inbreng en sluit de vergadering om 17:19 uur.

Vastgesteld in de vergadering van 9 mei 2012,

de griffier,

de voorzitter,